

продукції, машин та транспортного обладнання які дозволили би зайняти Україні свою частку цього ринку. Доведено, що індекс Херфіндала-Хіршмана (ННІ) для світового ринку автомобільної продукції, машин та транспортного обладнання має тенденцію до зменшення, тобто концентрація виробників на цьому ринку зменшується і цей сегмент ринку стає менш монополізованим. Таким чином, українські промислові підприємства що виробляють автомобільну продукцію, машини та транспортне обладнання мають можливість виходу на цей ринок при наявності конкурентоспроможної продукції.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» /Верховна Рада України. - від 08.09.2011 № 3715-VI //Голос України від 01.10.2011 — № 183
2. Банківські операції. Навчальний посібник/ К. Ф. Ковальчук, І. В. Вишнякова, Л. М. Савчук, І. Г. Сокиринська - К.: "Центр учбової літератури", 2013. – 326 с. / [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/1292052246471/bankivska_sprava/analiz_yakosti_konkurentospromozhnosti_metaloproduktsiyi
3. Клименко С.М. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Навчальний посібник. /С.М. Клименко, О.С. Дуброва, Д.О. Барабась, Т.В. Омеляненко., А.В. Вакуленко. – К.: КНЕУ, 2006. - 527 с.
4. Должанський І.З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємства Навчальний посібник. / – К.: ЦНЛ, 2006. - 384 с.
5. Павленко А. Ф. Маркетинг: Підручник. /А. Ф. Павленко, А. В. Войчак — К.: КНЕУ, 2003. — 246 с. <http://studentbooks.com.ua/content/view/383/44/1/2/>
6. Конкурентоспроможність підприємства //Доступний маркетинг / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://marketing-helping.com/konspekti-lekcz/21-konspekt-lekczj-qosnovi-marketinguq/409-konkurentospromozhnst-pdprimstva.html>
7. Гаркава Л. В. Концепції управління конкурентоспроможністю підприємства //Матеріали VIII Международная научно-практическая конференция «Социально-экономические реформы в контексте интеграционного выбора Украины» (29-30 ноября 2012 г.) [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.confcontact.com/2012_11_29/4_garkava.htm
8. Світова організація торгівлі. Офіційний сайт / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.wto.org>

Ключові слова: конкурентоспроможність, конкурентні переваги, світовий ринок, експорт, імпорт, індекс порівняльної переваги RCA, індекс концентрації, індекс Херфіндала-Хіршмана (ННІ).

Ключевые слова: конкурентоспособность, конкурентные преимущества, мировой рынок, экспорт, импорт, индекс сравнительного преимущества RCA, индекс концентрации, индекс Херфиндала-Хиршмана (ННІ).

Keywords: competitiveness, competitive advantage, world market, export, import, index of revealed comparative advantage (RCA), concentration index, Herfindahl-Hirschman Index (ННІ).

УДК 669.013.003.2

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ МЕТАЛУРГІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ОСНОВІ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ

Гончар В.В., к.е.н., доцент кафедри «Економіки підприємств» ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь

Гончар В.В. Формування системи управління металургійних підприємств на основі оцінки фінансового стану .

У статті висвітлюється сутність, основи та завдання організації фінансів підприємств. Розглянуто базисні теоретичні поняття фінансів підприємств та розкрито практичні аспекти здійснення фінансової роботи. Докладно висвітлено сутність і структура необоротного та оборотного капіталу підприємства, окремі аспекти його формування та показники, які характеризують ефективність його використання. Приділено увагу оцінці фінансового стану та визначення фінансової стійкості підприємства. Висвітлено основні аспекти оподаткування діяльності підприємств в Україні. Розкрито економічну сутність, зміст та необхідність оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання; висвітлено проблеми проведення порівнянь результатів аналізу фінансового стану підприємств за відсутності уніфікації його інформаційного забезпечення, визначено особливості оцінювання фінансового стану корпорацій в зарубіжних країнах та вплив закордонного досвіду на методику аналізу фінансового стану вітчизняних підприємств. За результатами проведеного дослідження теоретичних основ оцінювання фінансового стану підприємств критично оцінено наявні в економічній літературі дефініції

та сформульовано авторське визначення понять, які складають основу термінології фахівців та практиків з питань оцінки фінансового стану підприємств. В результаті аналізу фінансового стану виявлено показники, з точки зору відповідності їх фактичних значень нормальним для конкретного підприємства, а також визначено фактори, що вплинули на величину показника в звітному періоді та здійснено прогноз їх величини на перспективу. При цьому виявлення резервів зростання рентабельності, зниження собівартості та інших резервів ефективного розвитку підприємства є предметом фінансового аналізу. Визначено умови, за яких значення коефіцієнтів оцінки фінансового стану підприємств набувають реального змісту.

Гончар В.В. Формирование системы управления металлургических предприятий на основе оценки финансового состояния.

В статье освещается сущность, основы и задачи организации финансов предприятий. Рассмотрены базовые теоретические понятия финансов предприятий и раскрыты практические аспекты осуществления финансовой работы. Подробно освещены сущность и структура необратимого и оборотного капитала предприятия, отдельные аспекты его формирования и показатели, характеризующие эффективность его использования. Уделено внимание оценке финансового состояния и определения финансовой устойчивости предприятия. Освещены основные аспекты налогообложения деятельности предприятий в Украине. Раскрыта экономическая сущность, содержание и необходимость оценки финансового состояния субъектов хозяйствования. Освещены проблемы проведения результатов анализа финансового состояния предприятий при отсутствии унификации его информационного обеспечения. Определены особенности оценки финансового состояния корпораций в зарубежных странах и влияние зарубежного опыта на методику анализа финансового состояния отечественных предприятий. По результатам проведенного исследования теоретических основ оценки финансового состояния предприятий критически оценены имеющиеся в экономической литературе дефиниции и сформулировано авторское определение понятий, которые составляют основу терминологии специалистов и практиков по вопросам оценки финансового состояния предприятий. В результате анализа финансового состояния выявлены показатели, с точки зрения соответствия их фактических значений нормальных для конкретного предприятия, а также определены факторы, повлиявшие на величину показателя в отчетном периоде и осуществлено прогноз их величины на перспективу. При этом выявление резервов роста рентабельности, снижение себестоимости и других резервов эффективного развития предприятия является предметом финансового анализа. Определены условия, при которых значения коэффициентов оценки финансового состояния предприятий приобретают реальное содержание. Такими условиями является необходимость проведения сравнительного анализа полученных результатов расчетов с среднеотраслевыми, и со значениями соответствующих показателей исследуемого предприятия за предыдущие периоды, т.е. в динамике. Проведенное исследование теоретических основ оценки финансового состояния предприятий выявило необходимость определения оптимального количества показателей финансовой устойчивости предприятий исследуемой отрасли по возможности учета влияния на их значения определенных факторов.

Gonchar V. Developing the management of metallurgical enterprises by assessing financial situation.

In the article the essence, bases and tasks of the organization of finance of the enterprises are studied. Basic theoretical concepts of finance of the enterprises are considered and described practical aspects of implementation of financial work. The essence and structure of irreversible and working capital of the enterprise, separate aspects of its formation and the indicators characterizing efficiency of its use are in detail studied. The attention to an assessment of a financial condition and determination of financial stability of the enterprise is paid. The main aspects of the taxation of activity of the enterprises in Ukraine are described. The economic essence, the contents and need of an assessment of a financial condition of subjects of managing is opened. Problems of carrying out results of the analysis of a financial condition of the enterprises in the absence of unification of its information support are covered. Features of an assessment of a financial condition of corporations in foreign countries and influence of foreign experience on a technique of the analysis of a financial condition of the domestic enterprises are defined. By results of the conducted research of theoretical bases of an assessment of a financial condition of the enterprises definitions available in economic literature are critically estimated and author's definition of concepts which make a basis of terminology of experts and practicing concerning an assessment of a financial condition of the enterprises is formulated. As a result of the analysis of a financial condition indicators, from the point of view of compliance of their actual values normal for the concrete enterprise are revealed, and also the factors which have affected size of an indicator in the reporting period are defined and the forecast of their size for prospect is carried out. Thus identification of reserves of growth of profitability, decrease in prime cost and other reserves of effective development of the enterprise is a subject of the financial analysis. Conditions under which values of coefficients of an enterprises financial condition assessment of get the real contents are defined.

Постановка проблеми. Подальший розвиток економіки України вимагає ефективної інвестиційної політики, створення сприятливого інвестиційного клімату. Докорінно повинна змінитися діяльність інвесторів в умовах ринкового розподілу створюваного національного багатства.

У першу чергу, ринкові перетворення повинні відбутися в інвестиційній сфері, що відіграє ключову роль в економіці. Комплекс галузей і виробництв, що утворюють інвестиційну сферу, має у найкоротший термін забезпечити стабілізацію економіки й розширене відтворення. Істотно на інтенсифікацію відтворювального процесу повинен вплинути інвестиційний ринок, що в Україні тільки формується.

Ефективність роботи підприємств значною мірою визначається масштабами інноваційної діяльності, успішне здійснення якої надає можливість зростання продуктивності праці, збільшення обсягів виробництва, забезпечення економічного зростання, а також сприяє створенню додаткових робочих місць. Впровадження інновацій передбачає залучення суттєвого фінансування, що відбувається завдяки розробці та здійсненню інвестиційних проектів.

За таких обставин особливої уваги потребує інструментарій оцінки ефективності інвестиційних проектів, який має враховувати специфіку діяльності вітчизняних підприємств та надавати об'єктивну і повну інформацію щодо доцільності здійснення інвестицій.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Проблема теорії прогнозування ринкових тенденцій знайшли відображення у працях Г. Касселя, В. Парето, Л. Вальраса, Д. Хікса, А. Маршалла, В. М. Глушкова, А. Н. Єфімова Д. Белла, Т. Гордона, Б. де Жувенель, Д. Габора, Ф. Полак, Бікеєва М.В., Єгорова Н.Е. Не дивлячись на настільки значне поширення даної проблеми в економічній теорії, ефективність методик прогнозування схильна до впливу ринку. Так методики прогнозування ефективні в ще 15-20 років тому показують різке зниження своєї ефективності внаслідок динамізму економічних чинників. Прогнозування динамік в різних галузях господарства вимагає модифікації методів з урахуванням індивідуальних тенденцій характерних даній галузі. Таким чином, не дивлячись на тривале вивчення, проблема залишається актуальною і вимагає постійної актуалізації згідно з чинними ринковим тенденціям.

Метою статті є всебічна оцінка фінансового стану підприємства, резервів його діяльності та ділової активності задля пошуку резервів підвищення рентабельності, виробництва і зміцнення комерційного розрахунку як основи стабільної роботи підприємства і виконання ним зобов'язань перед бюджетом, банком і іншими установами; розробки найвірогідніших передбачень і прогнозів майбутніх умов функціонування підприємства; визначення доходності фірми для порівняння її з аналогічними показниками інших підприємств чи оцінка підприємства з точки зору його ринкової вартості; своєчасного виявлення та усунення недоліків у фінансовій діяльності для пошуку шляхів підвищення фінансового стану підприємства та його платоспроможності; виявлення змін у фінансовому стані в просторово-часовому розрізі, виявлення основних факторів, які впливають на фінансовий стан підприємства, прогнозування основних тенденцій у фінансовому стані..

Викладання основного матеріалу. Аналіз фінансового стану підприємства є необхідним етапом для розробки планів і прогнозів фінансового оздоровлення підприємств. Кредитори та інвестори аналізують фінансовий стан підприємств, щоб мінімізувати свої ризики за позиками та внесками, а також для необхідного диференціювання відсоткових ставок. У результаті фінансового аналізу менеджер одержує певну кількість основних, найінформативніших параметрів, які дають об'єктивну та точну картину фінансового стану підприємства. При цьому в ході аналізу менеджер може ставити перед собою різні цілі: аналіз поточного фінансового стану або оцінку фінансової перспективи підприємства.

Аналіз фінансового стану - це частина загального аналізу господарської діяльності підприємства, який складається з двох взаємозв'язаних розділів: фінансового та управлінського аналізу.

Аналіз господарської діяльності металургійних підприємств, проводився за період з 31.12.11р. до 31.12.12р. за допомогою показників платоспроможності, довгострокової фінансової стійкості та ефективності використання капіталу.

Коефіцієнт загальної платоспроможності, що характеризує здатність підприємства погасити свої поточні зобов'язання оборотними активами, в цілому по металургійним підприємствам за аналізований період знизився з 1,136 на 31.12.11р. до 1,122 на 31.12.12р. Зниження показника платоспроможності протягом звітного періоду обумовлено випереджаючим зниженням оборотних активів (-23,26%) у порівнянні зі зниженням поточних зобов'язань (-22,31%), при цьому запаси знизилися на 6,42%, дебіторська заборгованість знизилася на 25,13 %, наявність грошових коштів знизилася на 63%. У 4-му кварталі 2012 року показник платоспроможності дещо зріс проти рівня 3-го кварталу 2012 року за рахунок випереджального зниження поточних зобов'язань (-14,86%) у порівнянні зі зниженням оборотних активів (-9,01%), при цьому запаси зросли на 1,78%, дебіторська заборгованість знизилася на 6,75%, наявність грошових коштів знизилася на 29,53%. Станом на 31.12.12г. найбільш високе значення коефіцієнта загальної платоспроможності, відповідне і вище оптимального значення (норматив > 1, орт-2 - 25), на 3 підприємствах - ПАТ "Арселор Міттал Кр.Рог", ПАТ "Донецький МЗ" та ПрАТ «Костянтинівський МЗ».

За аналізований період зниження цього показника відбулося на ПрАТ «Костянтинівський МЗ» та ПАТ "Донецький МЗ", що обумовлено зростанням поточних зобов'язань. На ПАТ "АрселорМітталКр.Рог" - невелике зростання показника, що обумовлено зниженням поточних зобов'язань. Коефіцієнти загальної платоспроможності відповідають нормативному (> 1) значенню, але нижче оптимального на 3 підприємствах: ПАТ «Єнакіївський МЗ», ПАТ «МК» Азовсталь» і АТ (Ч) «Донецький ЕМЗ»(рис.2).

Як видно з малюнка 2, за період з 31.12.11г. по 31.12.12г. підвищився показник платоспроможності на ПАТ «Єнакіївський МЗ» та АТ (Ч) «Донецький ЕМЗ» - внаслідок зниження поточних зобов'язань, зниження показника на ПАТ «Азовсталь» обумовлено зниженням оборотних активів при зростанні поточних зобов'язань. Коефіцієнти загальної платоспроможності на інших підприємствах нижче нормативного значення (рис.3).

Як видно з малюнка 3, за аналізований період загальна платоспроможність підвищилася на ТОВ "Електросталь" та ПАТ "Євраз-ДМЗ ім. Петровського" на інших підприємствах платоспроможність знизилася.

Швидка платоспроможність, тобто здатність погасити поточні зобов'язання поточними активами без урахування запасів, в цілому по металургійним підприємствам об'єднання знизилася з 0,928 до 0,872, при цьому відповідає або вище нормативу (норматив = 1) на 5-ти підприємствах: ПАТ «Донецький МЗ» - 1,988, ПрАТ «Костянтинівський МЗ» - 1,977, ПАТ «Арселор Міттал Кривий Ріг» - 1,799, ПАТ «Єнакіївський МЗ» - 1,791, ВАТ «МК «АЗОВСТАЛЬ» - 1,242. За звітний період показник виріс на ПАТ «Арселор Міттал Кривий Ріг» та ПАТ «Єнакіївський МЗ». На решті металургійних підприємствах за станом на 31.12.12г. значення коефіцієнта швидкої платоспроможності нижче нормативного.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності, що характеризує забезпеченість підприємств грошовими коштами, не відповідає нормативному значенню ($> 0,2$) ні на одному підприємстві. За металургійним підприємствам в цілому коефіцієнт абсолютної ліквідності за весь аналізований період не досягає нормативного значення, так як ситуація на зовнішніх ринках залишається нестабільною.

За звітний період наявність грошових коштів знизилася на 63%. Це обумовлено зниженням обсягів продажів, а також тим, що ціни на металопродукцію, в зв'язку з нестабільністю попиту, на протязі року мали тенденцію до зниження і в цілому за рік зниження цін склало 8,2%, при цьому значно подорожчали вогнетриви - зростання склало 22,4-65, 6%, зросли ціни на природний газ на 23,5% і на електроенергію на 15,7%. У 4-му кварталі зниження значення коефіцієнта обумовлено, крім вищезгаданих причин, збільшенням обсягів розрахунків з кредиторами. При аналізі платоспроможності підприємств розглядалися показники - час звернення дебіторської заборгованості в грошові кошти і час оплати рахунків кредиторів. Найбільш швидкий рівень обертання дебіторської заборгованості в грошові кошти (менше двох місяців) на ПрАТ «Донецьксталь», ТОВ «Електросталь», ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь» і ПАТ «ЕМЗ «Дніпроспецсталь». Протягом звітного періоду поліпшено рівень розрахунків на ПрАТ «Донецьксталь» та ПАТ «ЕМЗ «Дніпроспецсталь». Найбільш високий рівень розрахунків з кредиторами (менше двох місяців) на ПАТ «Донецький МЗ» і ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». За металургійним підприємствам в цілому за звітний період сповільнилося рівень розрахунків і з дебіторами - з 3,6 до 4,3 місяця, і з кредиторами - 5 до 5,7 місяця. У 4-му кварталі темпи розрахунків з дебіторами практично не змінилися, а розрахунки з кредиторами кілька прискорилися - 6,1 до 5,7 місяця. В цілому за аналізований період можна відзначити, що рівень платоспроможності підприємств знижувався, коефіцієнт загальної платоспроможності за підсумками 2012 року не відповідає нормативу, рівні коефіцієнтів швидкої і абсолютної ліквідності також набагато нижче нормативних. На багатьох підприємствах платоспроможність не досягає оптимальних значень.

Довгострокова фінансова стійкість аналізувалася за допомогою коефіцієнтів: автономії; фінансової стабільності; забезпеченість власними оборотними коштами.

В цілому по металургійним підприємствам значення коефіцієнтів автономії, фінансової стабільності і забезпеченості власними оборотними засобами, які характеризують в перспективі незалежність функціонування підприємств від позикових коштів, мають наступну динаміку (рис.5):

Як видно з малюнка 5, значення всіх показників не досягають нормативних значень. При цьому коефіцієнти фінансової стабільності і автономії в плинні звітного періоду дещо зросли, що пов'язано зі збільшенням власного капіталу в 4-му кварталі за рахунок переоцінки основних фондів за МСФЗ, а забезпеченість власними оборотними коштами значно знизилася, що викликано збитковою роботою підприємств. Більшість підприємств на сьогоднішній день працюють фактично тільки за рахунок позикових коштів. Найбільш високий рівень коефіцієнтів, що характеризують фінансову стійкість, станом на 31.12.12г. у наступних підприємств (табл.1):

Таблиця 1. - Коефіцієнти фінансової стійкості за 2012 р.

Найменування підприємства	Коефіцієнт автономії (норматив $\geq 0,5$)	Коефіцієнт фінансової стабільності (норматив > 1)	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами (норматив $> 0,1$)
У середньому по металургійним підприємствам, в т.ч.:	0,367	0,616	-0,363
ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»	0,786	5,200	-0,018
ПАТ «Донецький МЗ»	0,769	3,453	0,495
ПАТ «ММК ім.Ілліча»	0,511	1,256	-0,220
ВАТ "МК" АЗОВСТАЛЬ	0,499	1,065	0,113
ПАТ "ЗМК" Запоріжсталь"	0,490	1,080	-1,336

У ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» - при достатньому рівні коефіцієнтів автономії та фінансової стабільності - недостатній рівень забезпеченості власними обіговими коштами, у ПАТ «ЗМК» Запоріжсталь» і ПАТ «ММК ім. Ілліча» - при достатньому рівні коефіцієнтів фінансової стабільності - недостатній рівень автономії і забезпеченості власними оборотними коштами.

Ефективність використання капіталу аналізувалася за показниками: величини робочого капіталу; рентабельності продажів. За період з 31.12.11р. величина робочого капіталу знизилася з 11 496 295 000 грн до 8 021 115 000 грн станом на 31.12.12р. в цілому по металургійним підприємствам.

Найбільш високий рівень цього показника на наступних підприємствах (табл. 2):

Таблиця 2 – Чистий робочий капітал

Найменування підприємства	Чистий робочий капітал, млн грн				
	31.12.12 р.	30.09.12 р.	30.06.12 р.	31.03.12 р.	31.12.11 р.
За металургійними підприємствами, в т.ч.:	8 021,115	3 843,779	2 650,785	4 270,747	11 496,295
ПАТ «Снакіївський МЗ»	7 652,600	-433,973	-79,420	169,834	2 095,433
ПАТ "АрселорМітталКрР»	5 760,885	5 827,255	3 599,161	4 274,545	5 117,467
ВАТ "МК" АЗОВСТАЛЬ "	5 099,123	5 644,230	6 230,719	8 927,599	9 621,112

Чистий робочий капітал на 31.12.12г. мають також:- ПАТ «Донецький МЗ» - 165 429 000 грн (на 31.12.11г. - 156 008 000 грн);- АТ (Ч) "Донецький ЕМЗ" - 145 304 000 грн (на 31.12.11г. - 128 289 000 грн);- ПрАТ «Костянтинівський МЗ» - 52,942 млн.грн. (На 30.09.11г. - 81,166 млн.грн.);На решті підприємств - нестача робочого капіталу. Ефективність операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємств характеризується показником рентабельності продажів, який показує, скільки копійок чистого прибутку (збитку) має підприємство на гривню чистого доходу від реалізації.

Проведений аналіз надав можливість розділити підприємства за рівнем рентабельності продажів можна розділити на дві групи:

Перша група- рівень рентабельності продажів від (-) 10% до +2,6%, друга група –рівень рентабельності продажів від (-)10,9% до (-)26,4% (табл. 3)

Таблиця 3 – Рентабельність продаж металургійних підприємств за 2012 рік

№ п/п	Найменування підприємства	Рентабельність продаж				
		31.12.2011	31.03.2012	31.06.2012	31.09.2012	31.12.2012
Перша група						
1	Снакіївський МЗ	1,80%	-18,80%	-13,20%	-13,70%	0,50%
2	Донецький МЗ	5,50%	-8,50%	-8,20%	1,80%	1,70%
3	ДЕМЗ	-3,10%	-17,50%	-9,00%	-9,00%	-9,70%
4	Алчевський МК	1,60%	-8,70%	-1,90%	-5,10%	-7,10%
5	Арселор Міттал	7,40%	-4,00%	-0,60%	-1,40%	-10,00%
6	Донецький м/пр	-0,60%	-4,30%	-3,00%	-4,30%	0,50%
7	Електросталь	-4,90%	-12,80%	-3,10%	1,90%	2,60%
8	Дніпрспецсталь	0,10%	0,00%	-5,10%	-4,40%	-7,30%
Друга група						
1	Азовсталь	-1,60%	-13,50%	-10,20%	-11,00%	-10,90%
2	ім. Ілліча	-13,70%	-15,20%	-12,10%	-12,30%	-11,40%
3	Донецьк Сталь	-11,60%	-27,10%	-16,90%	-18,40%	-20,00%
4	Констянтинівський МЗ	1,50%	-9,60%	-14,50%	-12,80%	-11,70%
5	ім. Дзержинського	-11,50%	-20,30%	-9,30%	-10,40%	-11,30%
6	Евраз - ДМЗ ім. Петровського	-17,20%	-32,90%	-21,70%	-29,10%	-26,40%
7	Запоріжсталь	-0,70%	-11,70%	-6,00%	-5,20%	-13,10%

За підсумками аналізованого періоду в цілому по металургійним підприємствам отримані збитки на кожну гривню чистого доходу в розмірі 10,1 коп. Як видно з табл. 3, зниження рентабельності продажів відбулося на всіх вищенаведених підприємствах, крім ТОВ «Електросталь» і ПАТ «Донецький МПЗ». Зниження збитковості відбулося тільки на ПАТ "ДМК ім. Дзержинського" та ПАТ «ММК ім.Ілліча», на інших підприємствах - зростання збитковості. У 4-му кварталі 2012 року зниження збитковості відбулося на ПАТ "Азовсталь", ПАТ "ММК ім. Ілліча" і ПрАТ "Костянтинівський МЗ", на інших підприємствах - зростання збитковості. Таким чином, за підсумками даного аналізу за період з 31.12.11р. по 31.12.12р., можна відзначити, що фінансовий стан металургійних підприємств залишається складним і нестабільним. Так, загальна платоспроможність знизилася на 1,2%, при цьому абсолютна ліквідність знизилася на 52,4%. Частка власного капіталу в активах зросла на 17,2%, що дозволило збільшити фінансову стабільність на 29%, але при цьому

залежність від довгострокових зобов'язань - збільшилася на 20,5%, а забезпеченість власними оборотними коштами знизилася в 2,6 рази.

За 2012 р. збитковість продажів склала 10,1% проти збитків у розмірі 3,5% за 2011 рік. За металургійним підприємствам в цілому за звітний період також сповільнилося рівень розрахунків і з дебіторами - з 3,5 до 4,2 місяця, і з кредиторами - 5,4 до 6,6 місяця.

За рівнем показників поточної платоспроможності, довгострокової фінансової стійкості та прибутковості роботи і їх відповідності нормативам, підприємства, можна розділити на кілька груп:

Перша група складається з підприємств, у яких досить високі рівні показників платоспроможності, довгострокової фінансової стійкості та ефективності операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, відповідні і перевищують нормативні значення. У цю групу на сьогоднішній день можна віднести ПАТ «Донецький МЗ».

Друга група складається з підприємств, у яких один з критеріїв не відповідає нормативу. У цю групу входить ПАТ «Арселор Міттал Кривий Ріг» та ПАТ «МК АЗОВСТАЛЬ», у яких, при достатньому рівні поточної та довгострокової платоспроможності, збитки за підсумками 2012 року, а також ПАТ «Єнакіївський МЗ», у якого, при достатньому рівні поточної платоспроможності і прибуткової роботи за підсумками року, недостатній рівень фінансової стійкості.

Третя група. У цю групу потрапляють підприємства, в яких два критерії не відповідають нормативу. У цій групі ПрАТ «Костянтинівський МЗ» та ПрАТ «Донецький ЕМЗ», у яких недостатній рівень довгострокової фінансової стійкості та збитки за підсумками року, ПАТ «ММК ім. Ілліча», у якого недостатній рівень поточної платоспроможності і збитки за підсумками року, а також ВАТ «Донецький МПЗ» і ТОВ «Електросталь», у яких недостатній рівень поточної і довгострокової платоспроможності. У всіх підприємств відсутні власні оборотні кошти (без урахування довгострокових зобов'язань).

Четверта група. У цю групу потрапляють підприємства, в яких жоден з критеріїв не відповідає нормативу. У цій групі ПАТ «Алчевський МК», ПАТ «ЕМЗ» Дніпропетровська », ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь», ПАТ «Євраз-ДМЗ ім. Петровського», ПАТ «ДМК ім. Держинського» та ПрАТ «Донецьксталь», у яких низький рівень поточної платоспроможності, фінансової стійкості та збитки за підсумками року.

Висновки та пропозиції. Визначено, що металургійна галузь, як капіталомістка та якій властиві циклічні коливання потребує розробки стратегій спрямованої на управління фінансовим станом та витратами підприємств. Для розробки ефективної стратегії розвитку металургійних підприємств необхідно створити ефективну систему аналізу їх як фактичного фінансового стану, так і потенціалу їх фінансового розвитку. Аналіз фінансового стану металургійних підприємств є частиною їх аналізу загально господарської діяльності, який складається з двох взаємозв'язаних розділів: фінансового та управлінського аналізу. Тому в статті було проведено групування металургійних підприємств України за їх фінансовими показниками, рівнем показників поточної платоспроможності, довгострокової фінансової стійкості та прибутковості роботи і їх відповідності нормативам, що дозволить більш чітко проводити визначення ефективності тих чи інших заходів щодо підвищення господарської діяльності. І саме ці показники збалансовано відображають економічний ефект від рішень менеджменту та якості обраної стратегії.

Список використаних джерел:

1. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством. Навч. посібник / В.О. Василенко – К.: ЦУЛ, 2003. – 503 с.
2. Чухрай Н. Товарна інноваційна політика: управління інноваціями на підприємстві : [підручник] / Н. Чухрай, Р. Патора. – К.: КОНДОР, 2006. – 398 с.
3. Яремко І. Й. Управління капіталом підприємства: економічний і фінансовий інструментарій : [монографія] / І. Й. Яремко. – Л. : Каменярь, 2006. – 176 с.
4. Чмутова И. Н. Сущность и структура организационно-экономического механизма управления формированием и использованием капитала предприятия / И. Н. Чмутова, Р. А. Косинский // Экономика: проблемы теории та практики: Зб. наук. пр. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2005. – Вип. 181, Т. 1. – С. 212-223.
5. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / [С.Я. Салига, Н.В.Даций, С.О.Корецька та ін.]. – К.: ЦНЛ, 2006. – 210 с.
6. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: [навч. посібник] / О. О.Терещенко. – К.: КНЕУ, 2003. – 554 с.

Ключові слова: металургія, прогнозування, виробництво, сталь, ВВП, споживання на душу населення, міжнародні ринки.

Ключевые слова: металлургия, прогнозирование, производство, сталь, ВВП, потребление на душу населения. международные рынки.

Key words: metallurgy, forecasting, output, steel, GDP, consumption per Capita, international markets.